

WINT vs COVID-19:

teisininko patarimai karantino atveju

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įvertinusi situaciją dėl COVID-19 viruso plitimo, visoje Lietuvos teritorijoje paskelbė trečiąjį (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygį ir nuo 2020 m. kovo 16 d. 00.00 val. iki kovo 30 d. 24 val. (su galimybe terminą pratęsti) paskelbė karantiną. Kaip žinote, karantino metu yra draudžiamos arba ribojamos įvairios veiklos ir dėl to šiuo metu kyla įvairių klausimų. WINT komanda teikia savo rekomendacijas, kaip reikėtų elgtis šiuo sudėtingu laikotarpiu, siekiant išvengti nuostolių ar sumažinti jų atsiradimo riziką.

01

Ar reikia mokėti nuomą karantino metu?

Karantino laikotarpiu Vyriausybė uždraudė parduotuvių, prekybos ir pramogų centrų, išskyrus maisto, veterinarijos, vaistinių ir optikos prekių pardavimą veiklą, taip pat – turgaviečių (išskyrus maisto) veiklą.

Ką daryti patalpų, kuriose vyko tokia veikla, nuomininkams ir nuomotojams?

Viešojoje erdvėje galima rasti įvairių „patarimų“ nemokėti nuomos, nutraukti nuomos sutartis ir pan. Būkite atidūs! Teisėje iš esmės yra retas vienareikšmis reguliavimas, nevienareikšmis ir COVID-19 ir jo įtakos (bei reakcijos į jį) vertinimas.

Nesiplečiant į teorines diskusijas, reikia žinoti, kad Vyriausybės nustatyto draudimo laikinai vykdyti tam tikrą veiklą nuomininkas automatiškai negali laikyti nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplin-

kybe (CK 6.212 str.). Taigi, nuomininkai dėl COVID-19 negali automatiškai nustoti mokėti nuomos mokesčio, nebent tokia galimybė buvo numatyta nuomos sutartyje (o tai tikrai mažai tikėtina).

Kodėl COVID-19 nuomininkui nėra *force majeure*?

Pagal galiojantį teisinį reguliavimą, finansinės prievolės vykdymas (o tokia ir yra pareiga mokėti nuomą) tiesiogiai nepriklauso nuo dabar Lietuvoje nustatytų draudimų, o finansinės padėties blogėjimas Civiliniame kodekse dar ir atskirai nurodomas kaip aplinkybė, kuri nėra *force majeure*.

Tad ką daryti?

Civilinis kodeksas leidžia inicijuoti sutarties modifikavimą (keisti susitarimą dėl nuomos), kai sutarties vykdymas vienai

iš šalių labai pasunkėja iš esmės pasikeitus aplinkybėms (CK 6.204 str., 6.487 str. 1 d., 6.498 str.). Dėl to nuomininkams rekomenduojame:

1. Peržiūrėti nuomos sutartį ir išsiaiškinti, ar joje nėra sąlygų, ribojančių CK 6.204 str. taikymo;
2. Kuo skubiau kreiptis į nuomotoją el. paštu su prašymu pakeisti sutartį (pavyzdžiui, sumažinti nuomos mokesčio dydį, atidėti nuomos mokesčio mokėjimo terminus, netaikyti nuomos mokesčio ir pan.), nurodant, jog sutarties vykdymas dėl COVID-19 plitimo ir/ ar Vyriausybės priimtų ribojimų yra iš esmės apsunkintas ar neįmanomas;
3. Nepavykus su nuomotoju pasiekti susitarimo – kreiptis į teismą, prašant (i) nutraukti sutartį, arba (ii) pakeisti sutarties sąlygas, ginčo metu prašant taikyti reikiamas laikinąsias apsaugos priemones.

02

Ar reikia mokėti už paslaugas karantino metu?

Paskelbtas karantinas gali lemti ir tam tikrų atlygintinų paslaugų teikimo suvaržymus ar sustabdymą.

Paslaugų teikėjui nustojus teikti paslaugas karantino laikotarpiu, paslaugų gavėjas turėtų mokėti paslaugų teikėjui tik jo faktiškai turėtas išlaidas (CK 6.720 str. 5 d.).

Dėl karantino paslaugų gavėjai taip pat turi teisę nutraukti sutartis su paslaugų teikėjais (CK 6.721 str.). Pavyzdžiui, privačiam darželiui nebepriimant vaikų, tėveliai ar globėjai turi teisę nutraukti sutartis atsiskaitę su paslaugų teikėju už faktiškai suteiktas paslaugas ir nemokant netesybų už sutarties nutraukimą ir, suprantama, už tas paslaugas, kurios nebuvo teikiamos.

Atkreipkite dėmesį, kad tais atvejais, kai paslaugos teikėjas nesustabdo veiklos,

bet pakeičia paslaugos suteikimo būdą (pavyzdžiui, privati mokykla karantino laikotarpiu mokymosi procesą organizuoja nuotoliniu būdu), nutraukti sutarčių nemokant sutartų netesybų nebus galima, nebent paslaugos suteikimo būdas (forma) sudaro pačios paslaugos turinį.

Visais atvejais patikrinkite sutarčių tekstus ir įvertinkite, kada ir kaip turi būti pateikiami pranešimai apie bet kuriuos veiksmus, kurių planuojate imtis, o taip pat – ar nėra specialių nuostatų, skirtų aukščiau nurodytų Civilinio kodekso straipsnių taikymui.

03

Ar tiekėjai atleidžiami nuo atsakomybės?

Tiekėjai gali tikėtis būti atleisti nuo atsakomybės už sutarties nevykdymą dėl nenugalimos jėgos aplinkybių (CK 6.212 str.), tačiau tik tuo atveju, jei konkreti valstybė (iš kurios tiekiamas) dėl COVID-19 yra įvedusi tiekimo (ar prekių judėjimo) draudimus arba reikšmingus ribojimus.

Tiekimo atveju nenugalimos jėgos aplinkybe būtų laikomas prekių judėjimo draudimas iš/į konkrečią valstybę, dėl ko tiekėjams objektyviai būtų užkirsta

galimybė tiekti prekes ir įvykdyti sutartis.

Pažymėtina, jog Vyriausybė Lietuvoje kol kas nėra uždraudusi laisvo prekių judėjimo, įskaitant ir komercinį ar tarptautinį krovinių vežimą, dėl to kiekvienu konkrečiu atveju tiekėjai, susidūrę su sunkumais vykdant prisiimtus sutartinius įsipareigojimus, turėtų įrodyti realią COVID-19 įtaką tiekėjo galimybėms tinkamai įgyvendinti iš sutarties kylančias prievolės.

04

Ar galima atidėti mokesčių mokėjimą?

Valstybinė mokesčių inspekcija paskelbė, kad avansinio pelno mokesčio mokėjimą atideda dviem savaitėmis (mokėjimo terminas iš kovo 16 d. nukeliamas į kovo 30 d.).

Dar viena galimybė susimąžinti avansinį pelno mokestį – šį mokestį skaičiuoti pagal numatomus rezultatus. Jei atsižvelgiant į COVID-19 įtaką neplanuojamas veiklos pelnas, tokiu atveju avansinio pelno mokesčio visai nereikės mokėti.

Vyriausybė žada leisti atidėti Gyventojų pajamų mokesčio, kurio sumokėjimo terminas yra kovo 16 d., mokėjimą. Pažymėtina, kad kol įsigalios būtini teisės

aktai tokiam mokesčio atidėjimui, VMI nevykdys išieškojimo.

Dėl kitų mokesčių Vyriausybė tiek VMI, tiek Sodrai nurodžiusi sudarinėti su verslu Mokestinės paskolos sutartis.

Visais atvejais, jei mokesčius, kurių mokėjimo terminas sueina kovo mėnesį, vėluojama sumokėti, tiek VMI, tiek Sodrą įpareigotos atleisti mokesčių mokėtojus nuo delspinigių ir baudų

05

Ar draudimas kompensuos nuostolius?

Dažnas verslas yra apsidraudęs verslo rizikas, pasirinkdamas sutarčių vykdymo, civilinės atsakomybės, nuostolių draudimą. Ar COVID-19 gali būti laikomas draudiminiu įvykiu, suteikiančiu teisę draudėjams (naudos gavėjams) į draudimo išmoką?

Atidžiai peržiūrėkite draudimo polisų sąlygas – jeigu yra pasirinkta draudimo rūšis, kurios polise yra numatytas

nedraudiminių įvykių sąrašas ir jame nėra pateiktas COVID-19 protrūkio atvejis, draudėjas (naudos gavėjas) galėtų pretenduoti į draudimo išmoką iš draudimo bendrovės. Tačiau tais atvejais, kai polise išvardyti draudiminiai įvykiai, labiausiai tikėtina, kad į juos COVID-19 nebus įtrauktas.

06

Informacija apie valstybės institucijų darbą

VĮ „Registru centras“ informavo, kad nuo kovo 16 d. iki kovo 27 d. daugelį paslaugų teiks tik elektroniniu būdu. Likusios paslaugos, kurioms būtinas atvykimas į padalinį, bus teikiamos tik neatidėliotinais atvejais iš anksto užsiregistravus vizitui telefonu. Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Teisingumo ministro įsakymu ateinančias dvi savaites Lietuvoje esantys notarų biurai neatliks notarinių veiksmų ir nepriims asmenų. Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Dėl paskelbto karantino savo darbo pobūdį keičia ir visi Lietuvos teismai, kurie karantino laikotarpiu suplanuotus žodinius posėdžius atideda vėlesniam laikui – pasibaigus karantino režimui, todėl rekomenduojame susisiekti su savo

atstovais ir išsiaiškinti dėl žodinių teismų posėdžių datų. Pažymėtina, jog teismų darbas nesustoja, teismai nuotoliniu būdu vykdys pasirengimą bylų nagrinėjimui rašytinio proceso tvarka, bei procesinių sprendimų priėmimui. Atitinkamai ir asmenys toliau turėtų rengti ir teikti teismams procesinius dokumentus įprasta tvarka, naudojantis Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalu. Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Valstybinė mokesčių inspekcija nuo kovo 16 d. iki kovo 30 d. visas paslaugas ir konsultacijas teiks tik nuotoliniu būdu. Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Bet kurį su karantino metu Jūsų verslui kylančiomis problemomis susijusį klausimą siųskite WINT karštąją liniją karantinas@wint.lt – nedelsdami pagelbėsime.

Taip pat atitinkamai nuolat pildysime ir šias rekomendacijas.
Būkime sveiki ir saugūs!

